

3 หน่วยงาน รับผิดชอบในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ (บก.น.เหนือ) กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ (บก.น.ใต้) และกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี (บก.น.ธน.) ซึ่งสถิติอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2537 - 2538 พบว่า คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินนับเป็นคดีที่มีการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.11 ของคดีอาชญากรรม และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นแรงผลักดันให้เกิดคดีอาญาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

เขตบางรัก เป็นเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นย่านธุรกิจ มีการใช้ที่ดินในแนวตั้ง ลักษณะของอาคารพาณิชย์ และที่อยู่อาศัย เป็นย่านที่มีประชากรหนาแน่น และมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก การจราจรคับคั่ง ทำให้เป็นย่านที่มีการใช้ที่ดินแบบผสม มีการกระจุกตัวของลักษณะแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ เช่น อาคารสำนักงาน สถาบันเท็งเรียม ชนอาคาร และทางด่วน จากลักษณะแวดล้อมทางกายภาพที่หลากหลายดังกล่าว ทำให้เป็นพื้นที่ล่อแหลมให้เกิดอาชญากรรม และปัญหาในด้านตรวจตราดูแลความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงจุดที่ล่อแหลมในการเกิดอาชญากรรมได้ เนื่องจากขาดการวางผังการใช้ที่ดิน ทำให้พื้นที่บางส่วนเป็นทางตัน ไม่มีทางเข้า - ออก ดังนั้นจึงต้องมีการนำหลักวิชาการทางด้านผังเมืองเข้ามาศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมและหาแนวทางการป้องกันอาชญากรรมได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาสภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการใช้ที่ดิน ตลอดจนอาคารที่เป็นสื่อของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่เขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลบางรัก
- 2) ศึกษาจำนวน ประเภทของอาชญากรรมในพื้นที่ศึกษา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
- 3) ศึกษาสาเหตุ และปัจจัยที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และมาตรการป้องกันการเกิดอาชญากรรม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1) พื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย 4 แขวง ได้แก่ แขวงมหาพฤฒาราม สีพระยา สุรวงศ์ และบางรัก รายละเอียดที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ ตรอก ซอย และสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ล่อแหลมที่อาจทำให้เกิดคดีอาชญากรรมได้
- 2) ศึกษาสถิติคดีอาชญากรรมเฉพาะคดีที่ได้รับการร้องทุกข์ไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลบางรักเท่านั้น

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

สภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านลักษณะที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างและอาคารในเขตพื้นที่เมืองย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อคดีอาชญากรรม

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

- 1) สภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ เป็นสิ่งที่ปรากฏตามธรรมชาติ หรือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งของ เครื่องเรือน อาคาร ชุมชน
- 2) อาชญากรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นข้อห้าม เป็นการกระทำความผิดซึ่งมีโทษทางอาญามีโทษทางแพ่ง
- 3) สภาพทางกายภาพ หมายถึง บริเวณและส่วนแวดล้อมของอาคารที่พักอาศัย รวมทั้งสภาพแวดล้อมของอาคารที่พักอาศัย ตลอดจนสภาพการใช้ที่ดิน
- 4) คดี หมายถึง การกระทำความผิดที่เข้าข่ายลักษณะของการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น คดีลักทรัพย์ หมายถึง การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์
- 5) คนร้าย หมายถึง ผู้กระทำความผิดในคดีต่าง ๆ ตามที่ได้มีการกล่าวโทษจากผู้เสียหาย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 6) ผู้เสียหาย หมายถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดในคดีต่าง ๆ
- 7) ประทุษร้ายต่อทรัพย์ธรรมดา หมายถึง พฤติกรรมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งในที่นี้หมายความรวมถึง การลักทรัพย์ การทำลายหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย การลักทรัพย์รถยนต์และรถจักรยานยนต์ การชิงทรัพย์ และการวิ่งราวทรัพย์
- 8) คดีลักทรัพย์ในเคหสถาน หมายถึง คดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นในเคหสถาน หรือในบริเวณอาคารที่พักอาศัย โดยไม่รวมคดีลักทรัพย์ รถยนต์และรถจักรยานยนต์ และไม่มีการใช้กำลัง หรืออาวุธเป็นเครื่องมือในการประทุษร้ายต่อทรัพย์
- 9) คดีลักทรัพย์ในเขตที่พักอาศัย หมายถึง คดีลักทรัพย์ในเคหสถานที่เกิดขึ้นในเขตหรือย่านที่พักอาศัย
- 10) การสอดส่องดูแล หมายถึง ความสามารถในการสังเกต ตรวจตรา โดยเกิดจากการมองที่ถูกกระตุ้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมบางประการ หรือการจัดวางตำแหน่งกิจกรรมบางอย่าง ทำให้ผู้รุกรล้ามีความรู้สึกว่า อยู่ภายใต้การสังเกต และจับตามองอยู่ตลอดเวลา
- 11) ความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่มีต่อพื้นที่ที่ตนครอบครอง หรือคิดว่าตนมีส่วนครองครองอยู่ เมื่อมีคนนอกกลุ่มเข้ามารุกรล้าพื้นที่ดังกล่าว จะเกิดความรู้สึกไม่พอใจและต่อต้าน เช่น การจับตามองอย่างระมัดระวัง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การสร้างสภาพแวดล้อมให้ประโยชน์ในด้านการใช้สอย และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมเหล่านั้น การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

- 1) แสดงให้เห็นถึงปัญหาอันเกิดจากสภาพแวดล้อมในลักษณะต่างๆ ที่มีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมประเภทต่างๆ
- 2) สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนป้องกัน และลดปัญหาอาชญากรรม แก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.7 ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นในการเกิดคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะความแตกต่างของลักษณะและจำนวนการเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่เมืองกับภาคต่างๆ ของประเทศ จากเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนและวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกพื้นที่ศึกษา

ในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรัก ซึ่งมีลักษณะการใช้ที่ดินแบบผสม มีทั้งย่านที่พักอาศัย ซึ่งมีระดับความหนาแน่นน้อย ปานกลางและสูง สถานีราชการ ย่านพาณิชย์กรรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกพื้นที่ตัวแทนการศึกษา

คัดเลือกพื้นที่ตัวแทนการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดคดีอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยคัดเลือกพื้นที่ย่านที่มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและย่านพาณิชย์กรรมหนาแน่นสูง ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางรัก โดยแบ่งเป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นสูงป็นพาณิชย์กรรม 2 บริเวณ ได้แก่ ชุมชนตรอกเพชรพลอย และชุมชนวัดหัวลำโพง และพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมหนาแน่นสูง 3 บริเวณ ได้แก่ ถนนพัฒนาพงศ์ ถนนสีลม และถนนสุรวงศ์ จากลักษณะของการใช้ที่ดินแบบผสม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางรักส่งผลให้มีจำนวนประชากรส่วนหนึ่งหลั่งไหลเข้ามาใช้กิจกรรมในพื้นที่บริเวณต่างๆ จึงทำให้เป็นปัญหาข้อจำกัดประการหนึ่งสำหรับหน่วยงานปฏิบัติงานหลักในพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลทุกสถานีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ เนื่องจากประชากรที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ หรือสัญจรไปมา รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการก่อคดีอาชญากรรม ทั้งผู้เสียหายและคนร้ายจะต้องเป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในเขตสถานีตำรวจนครบาลนั้นๆ จึงทำให้ต้องศึกษาลักษณะของการกระจุกตัวและความถี่ของการเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่ตัวแทนที่เลือก เพื่อเปรียบเทียบโอกาสที่

ประชาชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น หรือผู้ที่เข้ามาใช้กิจกรรมในบริเวณนั้น ๆ จะต้องเสี่ยงกับอาชญากรรมประเภทใด มากน้อยเพียงใด

การเลือกพื้นที่ตัวแทนการศึกษา คือ ภายในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรัก เพื่อเป็นตัวแทนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดคดีอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้น เนื่องจากความหลากหลายของการใช้ที่ดินในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรัก จึงได้คัดเลือกพื้นที่ตัวอย่างจากสภาพลักษณะต่าง ๆ ตามแนวความคิดจากการค้นคว้าวิจัยของนักอาชญาวิทยา กลุ่มชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งสรุปว่า “อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ ลักษณะพื้นที่บริเวณใดที่เกิดอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้งคงจะเกิดซ้ำอีกอยู่เช่นนั้น” เทคนิคที่ใช้ในการวิจัยปัญหาอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรักในครั้งนี้ มีสมมติฐานหลักของการศึกษาว่า “สภาพแวดล้อมทางกายภาพลักษณะต่าง ๆ ของพื้นที่เมืองย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อคดีอาชญากรรมของมนุษย์”

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ตัวแทนของการศึกษา คือ

1) ลักษณะการใช้ที่ดิน

เลือกศึกษาพื้นที่ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของย่านบริเวณที่มีการใช้ที่ดินแบบผสม ทั้งย่านที่พักอาศัย ประเภทมีความหนาแน่นสูงและปานกลาง พาณิชยกรรม การคมนาคมขนส่ง และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยเลือกพื้นที่ ย่านที่พักอาศัยหนาแน่นสูงปนพาณิชยกรรม 2 บริเวณ ได้แก่ ชุมชนตรอกเพชรพลอย และชุมชนวัดหัวลำโพง และย่านพาณิชยกรรมหนาแน่นสูง 3 บริเวณ ได้แก่ ถนนพัฒนาพงศ์ ถนนสีลม และถนนสุรวงศ์

2) ลักษณะทางกายภาพที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเกิดคดีอาชญากรรม

- การสอดส่องดูแล ได้แก่ ความสามารถในการสังเกต ตรวจตราดูแล ที่เกิดจากการมองที่ถูกกระตุ้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมบางประการ หรือการจัดวางตำแหน่งกิจกรรมบางอย่าง ทำให้ผู้รุกรล้ามีความรู้สึกอยู่ภายใต้การสังเกตและการจับตามองอยู่ตลอดเวลา
- ความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ ได้แก่ ความรู้สึกอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่มีต่อพื้นที่ที่ตนครอบครอง หรือคิดว่าตนมีส่วนครอบครองอยู่เมื่อมีคนนอกกลุ่มเข้ามารุกรล้าพื้นที่ดังกล่าว จะเกิดความรู้สึกไม่พอใจและต่อต้าน เช่น การจับตามองอย่างระมัดระวัง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรัก

ศึกษาภาพรวมของปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางรัก โดยรวบรวมสถิติการเกิดคดีที่ได้มีการลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งได้แก่ คดีที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่และจะต้องมีการดำเนินการในศาลขั้นต่อไป เนื่องจากไม่สามารถที่จะรวบรวมสถิติคดีที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถูก “เป่า” คดีออกไป และมีคดีอีกจำนวนมากที่เจ้าทุกข์หรือผู้เสียหาย ไม่มาแจ้งความด้วยเหตุผลต่าง ๆ โดยเฉพาะความหวาดกลัวที่จะต้องตก

เป็นข่าว ทำให้เสียชื่อเสียง ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดที่จะวิเคราะห์แนวโน้มของการเกิดคดีประเภทต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ในพื้นที่ศึกษา

ในขั้นตอนนี้ จึงเป็นการแสดงสัดส่วนของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางรัก ว่าปรากฏคดีประเภทใดมากที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ และเป็นการเปรียบเทียบจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งคาดว่าจะเกิดการเกิดคดีประเภทใดที่มากที่สุดน่าจะเป็นปัญหาที่สถานีตำรวจนครบาลบางรักที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 เลือกคดีเพื่อทำการศึกษา

ด้วยเหตุที่ลักษณะของการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเข้าไปดำเนินการในขั้นตอนแรกของการพิจารณากำหนดโทษ มีจำนวนทั้งสิ้น 43 คดี และมีหลายประเภทคดีที่มีความซับซ้อน มีเงื่อนไข และกลอุบายต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีการตัดสินใจในชั้นศาล ถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านมูลเหตุจูงใจ ตลอดจนสถานที่ วัน เวลาในการกระทำความผิด จึงทำให้สถิติคดีประเภทดังกล่าวในระดับของสถานีตำรวจนครบาลบางรักจะมีความคลาดเคลื่อนกับข้อเท็จจริงมาก เช่น คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา เรียกค่าไถ่ และข่มขืน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดตัวแปรเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดคดีอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

จากทฤษฎีและการสำรวจเบื้องต้น พบว่าสาเหตุของการเกิดคดีอาชญากรรมมีหลายประการ แต่สาเหตุที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายระดับตามขนาดของชุมชน ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับเมือง ระดับชุมชน และระดับกลุ่มของชุมชน ตลอดจนรูปแบบอาคารและตรอกซอยและสภาพแวดล้อมบริเวณทางเดิน พื้นที่ศึกษาจะแบ่งตามลักษณะประเภทการใช้ที่ดิน ได้แก่ บริเวณที่พักอาศัย พาณิชยกรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียน ที่โล่งว่าง สนามเด็กเล่น ฯลฯ แต่ละส่วนจะมีองค์ประกอบทางกายภาพย่อย เช่น ถนนและทางเท้า และความยาวของถนน ความสัมพันธ์ระหว่างถนนกับอาคาร และสภาพทางกายภาพอื่น ๆ ที่คาดว่าจะทำให้เกิดโอกาสที่จะเกิดอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ได้

ในการศึกษานี้ได้แบ่งตัวแปร ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ตัวแปรทางสภาพแวดล้อม (Physical Variable) ตัวแปรของผู้อยู่อาศัย (Tenant Variable) และตัวแปรของอาชญากรรม (Crime Variable) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ตัวแปรทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Variable)

ตัวแปรทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน แบ่งออกได้ตามลำดับ ดังนี้

- จำนวนและการจัดกลุ่มของอาคาร (Number and Grouping of Building)
ได้แก่ จำนวนอาคารในพื้นที่ การแบ่งส่วนย่อยในผังบริเวณ ตำแหน่งและการใช้ประโยชน์ของที่ว่าง ความสัมพันธ์กับอาคาร ความหนาแน่นของอาคารกับถนน การจัดระบบทางสัญจรที่สัมพันธ์กับอาคาร ความหนาแน่นของอาคารต่อหน่วยพื้นที่

- ลักษณะอาคาร (Building Characteristics)

- การสอดส่องดูแล (Surveillance) ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็นตำแหน่ง ทางเข้าอาคารซึ่งสัมพันธ์กับถนน จำนวนรถยนต์ และคนเดินถนน .

2) ตัวแปรของผู้อยู่อาศัย (Tenant Variable)

ตัวแปรของผู้อยู่อาศัยสามารถ แบ่งออกได้ตามลำดับ ดังนี้

- ลักษณะเฉพาะของครอบครัวและผู้อยู่อาศัย ได้แก่ ลักษณะของประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ เชื้อชาติ ลักษณะของกลุ่มชน การศึกษา อาชีพ และรายได้ตามระดับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

- ลักษณะของสังคมและชุมชน (Social and Community Characteristics)
แบ่งออกได้ตามลักษณะสังคม ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การบริการของชุมชน ได้แก่ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและร้านค้า อัตราการเกิดอาชญากรรม ความหนาแน่นและความใกล้เคียงกับศูนย์กลางเมือง

3) ตัวแปรของอาชญากรรม (Crime Variable)

ตัวแปรของอาชญากรรม แบ่งออกได้ตามลำดับ ดังนี้

- ชนิดของอาชญากรรม (Type of Crime)

- ตำแหน่งที่เกิดอาชญากรรม (Location of Crime)

- ช่วงเวลาของวันและปี (Time of Day and Year)

- อายุของเจ้าทุกข์ (Age and Race of Complainant of Aided)

- การเปรียบเทียบของเจ้าทุกข์ การสอบสวนและการจับกุม

(Comparison of Complainants , Investigations and Arrests)

ในการศึกษาครั้งนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า “สภาพกายภาพลักษณะต่างๆของพื้นที่ศึกษา ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อคดีอาชญากรรมของมนุษย์” ได้นำมาเป็นตัวกำหนดลักษณะของกายภาพและองค์ประกอบทางกายภาพต่างๆของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติในด้านการป้องกันของอาชญากรรมตามทฤษฎี ดังนี้

1) มีอาณาเขตครอบครองและความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ (Territory)

การกระตุ้นด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ ได้แก่ บริเวณพื้นที่มีลักษณะของการจัดกลุ่มอาคาร มีความชัดเจนของการแบ่งแยกพื้นที่ มีรั้วกัน ชุมชนที่มีลักษณะปิดที่มีการ

ควบคุมทางเข้าออก มีอาณาเขตครอบครองที่แน่นอน สามารถควบคุมพื้นที่ได้ จะทำให้โอกาสการเกิดคดีอาชญากรรมลดน้อย

2) การกระตุ้นให้เกิดความรู้จัก หรือ ร่วมมือกัน (Friendship Pattern)

คือ บริเวณพื้นที่ที่มีปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความรู้จักและความร่วมมือกัน หรือมีการใช้กิจกรรมร่วมกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีความผูกพันทางสังคม จะทำให้เกิดอาชญากรรมได้น้อย

3) การกระตุ้นให้เกิดการสอดส่องดูแล (Surveillance)

ได้แก่ ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีลักษณะป้องกันตนเอง มีดวงตาในการเฝ้ามอง เช่น ความโปร่งของรั้ว จะทำให้โอกาสการเกิดอาชญากรรมน้อยลง กิจกรรมต่างๆ เช่น การมีร้านค้า จำนวนยานพาหนะ และคนเดินถนนที่ผ่านไปมา

จากคุณสมบัติในการป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวข้างต้น จะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความสัมพันธ์ของการเกิดอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพในลักษณะต่างๆ ที่เลือกมาว่าในลักษณะทางกายภาพนั้นๆ จะมีคุณสมบัติในการป้องกันอาชญากรรมมากน้อยแตกต่างกัน และในความแตกต่างกันนั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทต่างๆ ใดๆ

1.8 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสำรวจภาคสนาม โดยข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา คือ สถานีตำรวจนครบาลบางรัก สำหรับข้อมูลจากภาคสนามและแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม พฤติกรรมของผู้ที่อยู่อาศัยในด้านการรู้จักกัน (Friendship Pattern) และการเกิดอาชญากรรมในบริเวณที่ศึกษา

วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

- 1) การรวบรวมจากเอกสารต่างๆ
- 2) การสำรวจภาคสนาม และการออกแบบสอบถาม
- 3) การสัมภาษณ์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์ อาชญากรรมและสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของชุมชน ทำการรวบรวมด้วยการสำรวจภาคสนาม พร้อมทั้งบันทึกภาพประกอบการวิจัย

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชากร สถิติและลักษณะการเกิดอาชญากรรม พฤติกรรมในด้านสังคมของผู้อยู่อาศัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่

ศึกษาเป็นระยะเวลาสั้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพฤติกรรมและปัญหาอาชญากรรมในชุมชน สำหรับข้อมูลสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมได้รวบรวมจากบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลบางรัก

1.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยการคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนการศึกษา ลักษณะการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อที่จะหาข้อยืนยันว่าลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่ออาชญากรรมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และไควสแควร์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างและความสัมพันธ์ของข้อมูล เช่น ความมากน้อยในการเกิดอาชญากรรม ในบริเวณย่านต่างๆ โดยเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิและแผนที่

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประชากรในเรื่องอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ใช้แบบสอบถาม เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเกิดคดีอาชญากรรม เช่น จำนวน และเวลาการเกิดเหตุ กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณนั้น